

Javaslat a

Petz – féle gyomorvarrógép

Győr város

Települési/tájegységi/ágazati

**=====
értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Lébényi Zoltán Lőrinc

(név)

.....

Lébényi Zoltán Lőrinc

.....(aláírás)

Mosonmagyaróvár, 2021. 03. 16.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy) neve: Lébényi Zoltán Lőrinc
2. A javaslatot benyújtó személy adatai:

Név: Lébényi Zoltán Lőrinc

Levelezési cím: [REDACTED]

Telefonszám: [REDACTED]

E-mail cím: [REDACTED]

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Petz – féle gyomorvarrógép
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- Ipari- és műszaki megoldások

a szakterületi besorolás indoklása:

A Petz-féle gyomorvarrógép műszaki megoldás, dr. Petz Aladár győri sebész találmánya. A Petz - féle gyomorvarrógépet a sebészetben világszerte használják. A gyomor- és belsebészetben a szélek összevarrására szolgáló készülék. A kézi sebvarrás nehéz, és körülményes, életveszélyes munkáját váltja ki. A Petz-féle gyomorvarrógép kifinomult, magas hozzáadott értékű, szellemes szerkezet. A Petz-féle gyomorvarrógép használata az egész világon elterjedt. A Petz-féle varrógép működési elve modellül szolgált az azóta továbbfejlesztett sebvarrógépeknek. Német területen új szavat a petzen szót alkották használatára. Úgy mondták, hogy a beteget - wurde gepetzt - megpetzelték.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

☉ egyetemesen minden nemzetiséghez kapcsolódó érték, lévén, az egészségügyben használatos műszaki készülék.

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

A Petz – féle gyomorvarrógép 1924.évi szabadalmaztatása után terjedt el a magyar, német s a világ más országainak kórházaiban. A Petz - féle sebvarrógép elve ihlette továbbfejlesztett készülékek ma már a világ minden országának kórházaiban megtalálhatók.

Győri sebészorvos által feltalált készülékről lévén szó, a Petz- féle gyomorvarrógép megtekinthető a Szécsényi tér - Czuczor Gergely utca sarkán lévő Gyógyszertárban lévő vitrinben. Eme előterjesztés időpontjában a Bencés Rend épületében lévő sarki Patika renoválás alatt van, de utána visszakerül a vitrin a Patikába és újra megtekinthető lesz.

A Zrinyi utcai - régi - kórház Portával szembeni Múzeumában és Győr megyei Múzeumban a Petz család hagyatéka vitrinjében.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása:

A nemzeti érték jelentőségéről legjobb, ha magát dr. Petz Aladárt idézzük:

„Gyomor bélvarrógépet mint klinikai tanársegéd 1920-ban szerkesztettem. Egyrészt abból az elgondolásból és szükségből kiindul-

va, hogy a sebésznek súlyosan fertőző tartalmú széles lumeneit (orvosilag: nyílás) kell az emésztőcsatornának megnyitni, melyekből eredő szennyezés a következményes hashártyagyulladás miatt a betegre nézve a legnagyobb fokú életveszélyt jelenti. Másrészt, az ilyen fertőzött tartalmú, széles lumenek kézi úton történő elvarrása sok időt vesz igénybe, ami a műtétet igen meghosszabbítja és ez a körülmény - főleg az altatott betegnél - további komoly veszélyt jelent” - írta annak idején - dr.Petz Aladár arról a sebészeti műszerről, melynek megszerkesztése világszerte elismerést hozott számára.

A Petz – féle bél- és gyomorvarrógép(sebvarrógép) óriási jelentősége abban volt/van/, hogy zárt rendszerben, béltartalom hasüregbe jutásának veszélye nélkül lehetett vele operálni. Abban a korban ugyanis ismeretlenek voltak még az antibiotikumok, ezért az átfertőződés általában a beteg halálát okozta.

A Petz –féle eredeti elnevezésével gyomorvarrógép - újabb elnevezéssel sebvarrógép - szakmai kategóriája műszaki megoldás, azonban felhasználói oldalon a sebészeti műtéteket korszerűsíti.

Elsősorban is abban van a Petz – féle gyomorvarrógép másképpen sebvarrógép - gyakorlati jelentősége, hogy varrókapcsokként antiszeptikus ezüst, ill. alpakka(réz+cink+nikkel ötvözet)fémkapcsokat használ.

7. Indokolás a Győri Értéktárba történő felvétel mellett:

A Petz- féle gyomor- és bélvarrógépet, más néven sebvarrógép minőségi korszakváltást, áttörést eredményezett a világ hasi sebészetében. A varrógép a sebszélek gyors lezárásával lerövidítette a gyomor és bélműtétek idejét. S ezzel növelte a műtétek sikerességét az addig gyakori fertőzések elhárításával. Méltán büszke lehet Győr - és egész Magyarország - , dr. Petz Aladárra aki a gyomor-bélvarró gép konstruálásával utat és fejlesztési irányt mutatott a világ konstruktöreinek az újabb és újabb célú varrógépek kifejlesztéséhez. A ma alkalmazott korszerű sebészeti varrógépek az általa megtervezett működési elven alapulnak.

A Petz- féle gyomorvarrógép Győr értéktárába felvételét az is Indokolja, hogy egy eddigi hiányt szüntet meg. Dr. Petz Aladár nevét épp gyomorvarrógépe, orvostechnikai operáló eszközei, sebészi, és kórháztörténeti munkássága megbecsüléseként már őrzi nevét a Megyei Kórház, sírja a Nádorvárosi temető díszsírhelyei között található, srégen szemben Jedlik Ányos síremlékével. Ők ketten más - más korban a világ számára nagy jelentőségű tárgyakat alkottak.

Méltán van helye dr. Petz Aladár világhíres gyomorvarrógépének a Győri Értéktárban. Annál inkább, mert a Győri Értéktárba felvételével Győr a turizmusnak újabb válfaját, színterét teremtheti meg a gyomorgép feltaláló iránti hazai és nemzetközi érdeklődés felkeltésével. Így megteremtődik széles nagyközönség előtt a Petz-féle gyomorvarrógép iránti érdeklődés.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- (1) Petz Aladár élete és munkássága. Összeállította: Dr. Ostorharics Györgyné. Kiadó: Petz Aladár Megyei Kórház Győr, 1996.
- (2) Prof. Dr. Molnár F.Tamás: A Petz-féle sebészeti gyomorvarrógép elő-és utóélet, és ami közte van. Egy elhallgatott hungarikum. Kaleidoscope Művelődés-Tudomány-, és Orvostörténeti Folyóirat, 2019. Vol. 10. No.18.
- (3) Biczó Zalán: Győri Orvos Almanach. 166-167.o. Petz Aladár Megyei Oktató Kórház, Győr 2012
- (4) Győri Életrajzi Lexikon, 272-273 oldal, Győr Városi Könyvtár 1999.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: (később írandó be)

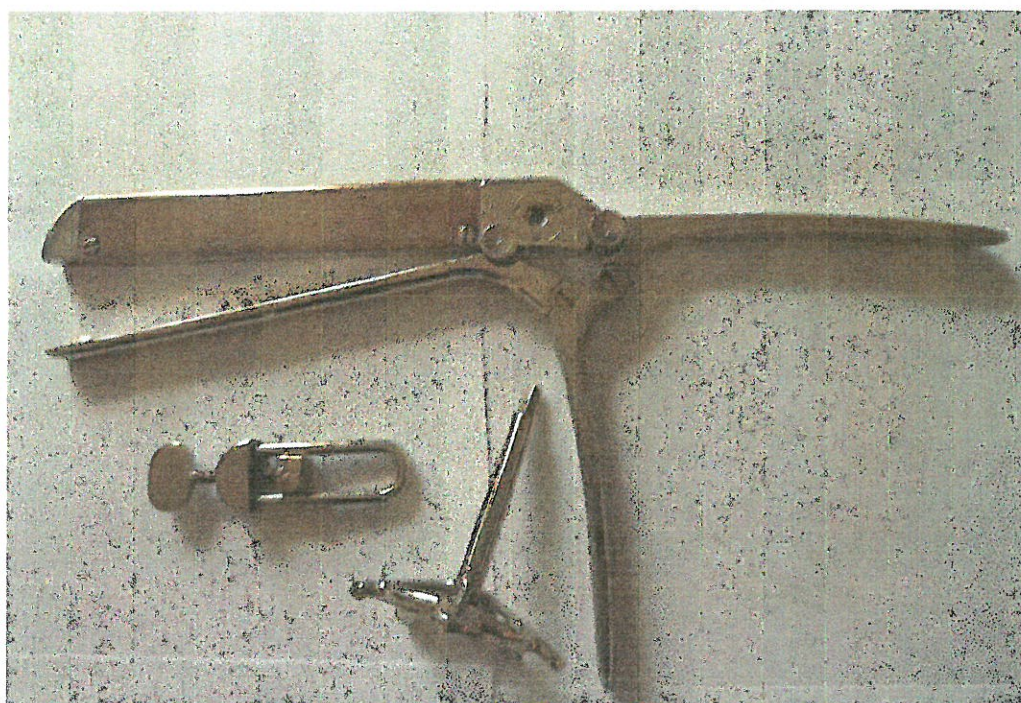
III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audio-vizuális dokumentációja

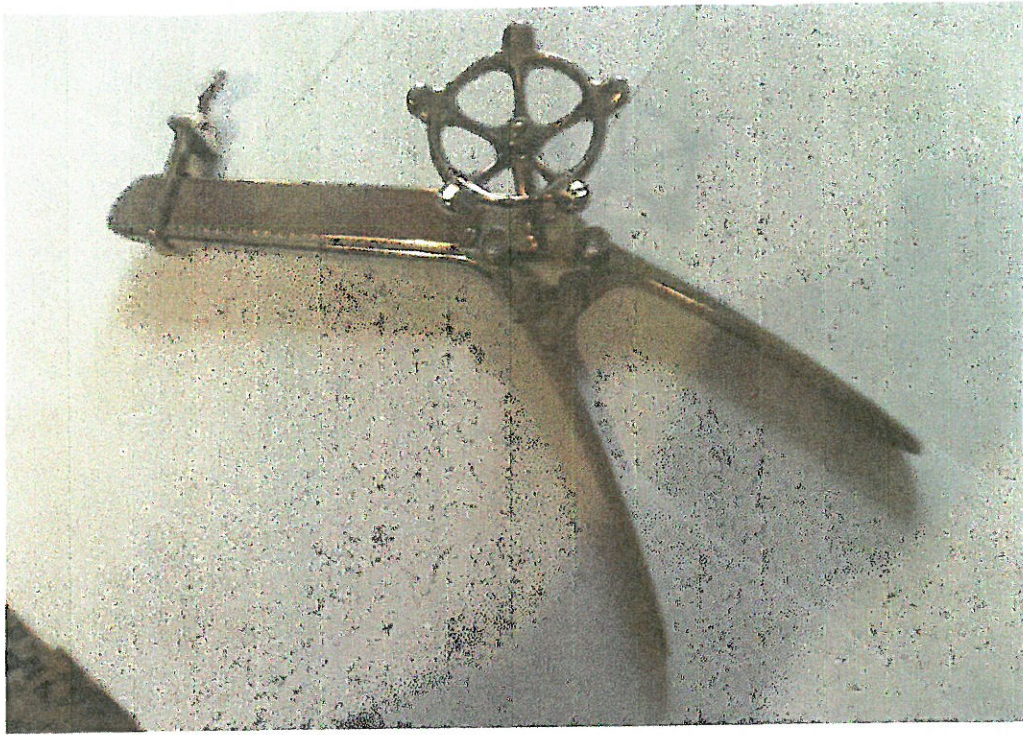
Petz – féle gyomorvarrógép fényképei

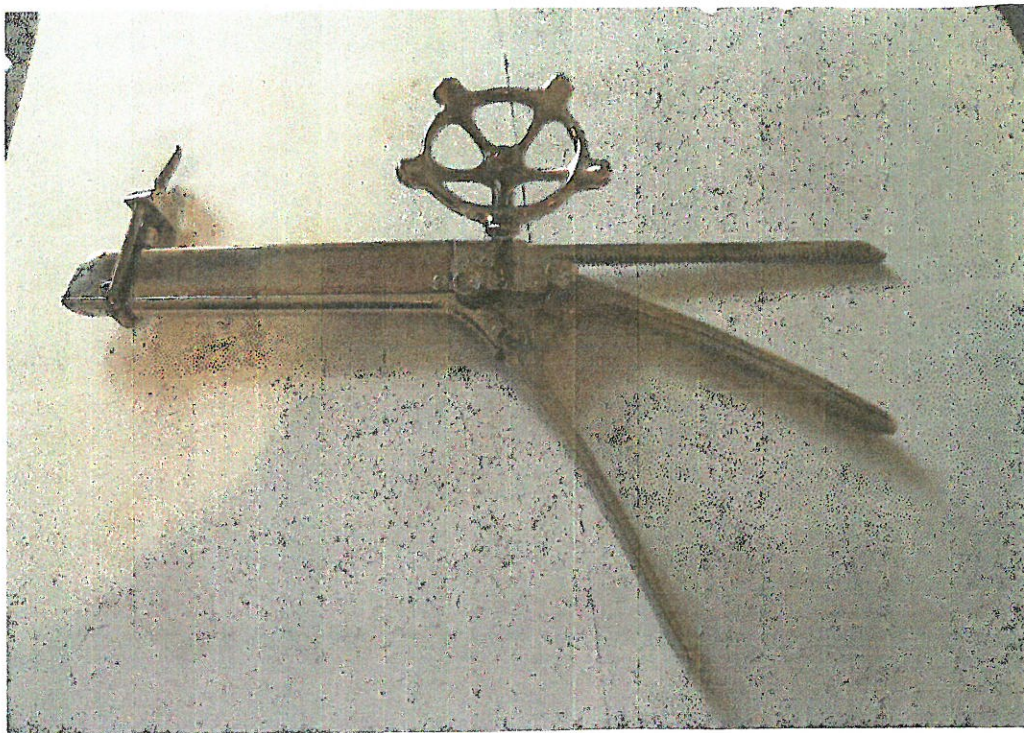
Petz-féle gyomorvarrógép alkatrészekre bontva

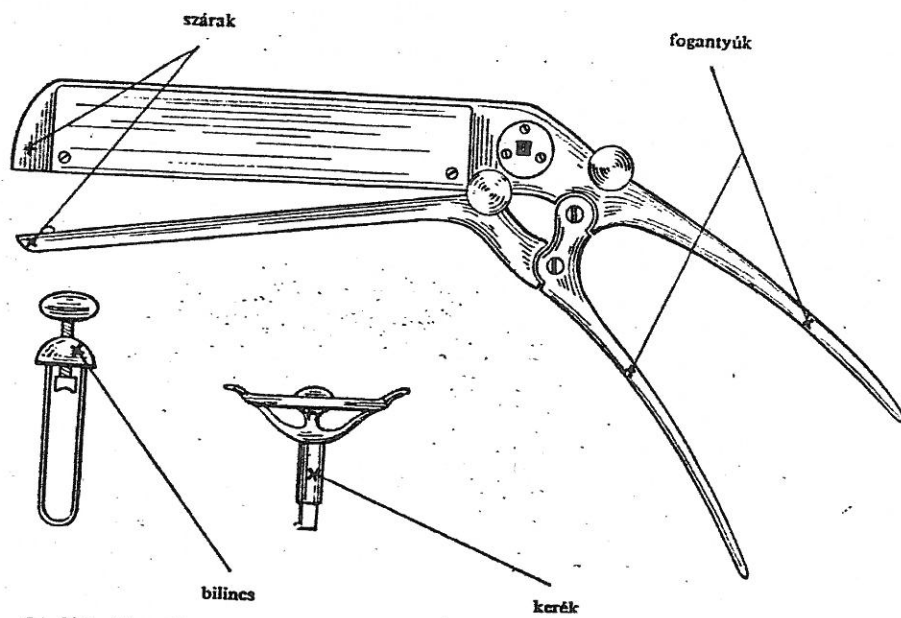
Petz-féle gyomorvarrógép összeállítva, kapocszáró olló kinyitva

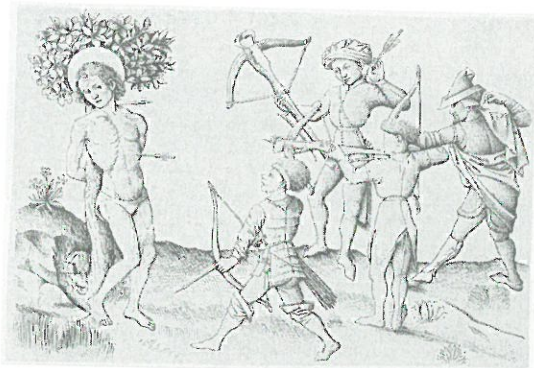
Petz-féle készülék operációra készen, kapcsoló fogasléc betolva

Petz-féle készülék operáció után, kapcsoló fogasléc kihúzva

5-133. ábra. PETZ-féle gyomorvarrógép, valamint a hozzá tartozó kerék és bilincs

Szent Sebestyén Mellkassebészeti Részleg
Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház, Győr.
Sebészeti Osztály.
PTE Általános Orvosi Kar Műveleti Medicina Tanszék

Prof. Dr Molnár F Tamás PhD, DSc, FETS. MA(Hist)
egyetemi tanár, MTA doktora
tfmolnar@gmail.com

TÁMOGATÓ LEVÉL : GYŐR VÁROS ÉRTEKTÁRBA VALÓ FELVÉTELRE
"Petz-féle varrógépről"

Közös patrióta érdekünk, hogy a hazai és a világ művelt közönsége megismerje a magyarság hozzájárulását az európai és az egyetemes kultúrához. A felvilágosítás, tudatosítás során fájó hiányként kell észlelni, hogy miközben másodvonalbeli és akár vitatható nagyságú alkotások/személyek is szerepelnek a közismeretbe beemelték között, a magyar géniusz olyan alkotása, mint a Petz-féle sebészeti varrógép hiányzik a listáról.

A nemzetközi szakmai közéletben is elismert tény, hogy a koncepció a modern és a mai, sőt a közeljövő sebészetének technikai alapköve. a semmelweis-i felismerés orvostechnológia pndantja. Nélküle nincs robotsebészet sem. Ugyanakkor a nemzetközi orvosi és a tágabb intellektuális köztudás Petz szerepéről alig látszik tudomást venni.

A legmelegebben támogatom , hogy a Petz varrógép elnyerje a helyi és a tágabb hazai kulturális örökségben az őt régóta megillető helyét.

prof Dr Molnár F Tamás

Győr 2021 április 26

A Petz-féle varrógépről készült publikációim

Andrey Akopov. Dmitry Y Artioukh, **Tamas F Molnar**

Surgical Staplers The history of conception and adoption

Annals of Thoracic Surgery 2021 Accepted, in press (2021.3.21)

Akopov A.L., Artioukh D.Yu., **Molnar T.F.** History of mechanical staple surgical suture

(review of literature). Grekov's Bulletin of Surgery. 2020;179(6):81-88. (In

Russ.) <https://doi.org/10.24884/0042-4625-2020-179-6-81-87>

Molnár F Tamás, Zsoldos Péter, Oláh Attila
Sebészeti varrógépek: definíciók és fogalomtár.
Magyar Sebészet 2021;74(1):14-21

Molnár F Tamás
Egy Magyar találmány világkarrierje. A Petz féle varrógép
BBC History 2018 Szeptember

Molnár F Tamás
Mechanizált sebészet A varrógépek tudománya
Kaleidoscope 2020;11:18. 51-83.

Molnár F Tamás
A Petz-féle sebészeti gyomorvarrógép; elő és utóélet és ami közte van.
Kaleidoscope 2019;10:18. 51-83.

Molnar TF, Fazekas L, Rendeki Sz
Do they need each other: Mars, Venus and Aesculapius?
Medical Corps International Forum, 2014;4:40-43

Molnar, F Tamas, Lukacs Laszlo
Highlights in surgery through outstanding ISS/SIC surgeons
World Journal of Surgery 2006 Apr;30(4):637-8.

Molnar TF: History of Thoracic Surgery ESTS Textbook of thoracic surgery Ed: Kuzdzal J,
Medycyna praktyczna, Cracow 2014, pp: 3-33

Hozzájárulási nyilatkozat

Alulírott Lébényi Zoltán Lőrinc hozzájárulok az általam benyújtott javaslatban megadott adatok kezeléséhez, továbbá a benyújtott teljes dokumentáció, a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználásához.

Továbbá nyilatkozom, hogy a nem saját készítésű dokumentumok tekintetében az adott dokumentum tulajdonosa hozzájárult a térítés mentes szabad felhasználáshoz, mely magában foglalja a nyilvánosságra hozatalt a helyi értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében.

Mosonmagyaróvár, 2021. 04. 26.

.....

.....
javaslattevő aláírása